

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/28/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119336450
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:6119336450.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobkyne: P. K., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX T. - S., proti žalovaným: 1) W. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX H., S. XXXX/X, 2) M. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX H., S. XXXX/X, obaja právne zastúpení: JUDr. Ing. Marcela Martinkovičová, advokátka, IČO: 50 672 720, so sídlom 058 01 Poprad, Námestie sv. Egídia 95, o zaplatenie 13.539,90 eura s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 11C/43/2019-110 zo dňa 01.10.2020, takto

rozhodol:

- I. Pokračuje v konaní s právnou nástupkyňou žalobkyne, a to: O. P. K., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX T. - S..
- II. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku I.
- III. Mení sa rozsudok vo výroku II. tak, že stranám sporu sa náhrada trov konania nepriznáva.
- IV. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Súd žalobu zamieťa.
II. Žalovaná 1/ a žalovaný 2/ majú právo na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %, o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením.“

Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobkyňa žalobou postúpenou tunajšiemu súdu dňa 28.10.2019 požiadala, aby súd zaviazal žalovaných 1/, 2/ na zaplatenie istiny 13.539,90 eura s príslušenstvom. Svoju žalobu odôvodnila tým, že na základe ústnej dohody uzavreli platnú zmluvu o pôžičke podľa ust. § 657 OZ. Žalobkyňa predmetné plnenia, ktoré majú charakter pôžičky začala poskytovať formou mesačných prevodov z jej osobného účtu vedeného vo VÚB, a.s., ako aj v hotovosti v období novembra 2009 až augusta 2013. Účelom pôžičky bola finančná pomoc určená na preklenutie nepriaznivej finančnej situácie žalovaných. Na základe uvedeného sa strany dohodli tak, že žalovaní mali začať splácať pôžičku po absolvovaní strednej školy obidvoch detí, ktorých sú žalovaní rodičmi. Mladší syn skončil svoje štúdium v roku XXXX. Nakoľko žalovaní pôžičku nezačali splácať, žalobkyňa u žalovaných urgovala splácanie pôžičky v splátkach s návrhom na vytvorenie splátkového kalendára. Žalobkyňa podľa ust. § 563 OZ uplatnila písomným oznámením splatnosť celej zvyšnej čiastky písomným oznámením zo dňa 15.08.2016, od ktorého odvodzuje aj zákonný nárok na predmetné plnenie, ktoré podľa jej názoru nie je premlčané a premlčacia doba začala plynúť odo dňa dátumu 01.01.2017. Žalobkyňa vyzvala žalovaných k úhrade dlhu do 31.12.2016.

Zároveň súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že sama žalobkyňa vo svojom vyjadrení na pojednávaní dňa 01.10.2020 uviedla, že výzvou na zaplatenie z augusta 2016 vyzvala žalovaných na zaplatenie dlžnej sumy napriek tomu, že určila termín splatnosti do 31.12.2016 a keby bola zlomyseľná, mohla podať v januári 2017 žalobu, ale čakala ďalšie tri roky. To znamená, že žalobkyňa sama potvrdila, že tri roky bola nečinná aj napriek tomu, že vedela, že sama určila splatnosť pôžičky.

Súd nenamietá, že sa nejedná o pôžičku, avšak zároveň v rámci procesného práva musí byť dodržaná lehota na podanie žaloby. V tomto konkrétnom prípade žalovaní vzniesli námietku premlčania, a preto súd žalobu zamietol z dôvodu premlčania nakoľko ako sama žalobkyňa uvádza a potvrdzuje, že žalovaní mali začať splácať pôžičku po absolvovaní strednej školy. Starší syn strednú školu ukončil v júni XXXX to znamená, že lehota začala plynúť 01.07.2013 a uplynula dňom 01.07.2016 a mladší syn ukončil strednú školu v júni XXXX, lehota začala plynúť 01.07.2015 a uplynula dňom 01.07.2018. Žalobu žalobkyňa podala dňa 22.07.2019. Teda nárok žalobkyne je premlčaný, a to v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

V zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Právo na plnenie zo zmluvy o pôžičke sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Začiatok plynutia premlčacej doby je pritom spájaný s okamihom, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Všeobecne pritom platí, že právo sa môže vykonať po prvý raz akonáhle vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, t.j. akonáhle nastane okamih, kedy nastáva splatnosť dlhu, t.j. dňom, kedy mal dlžník povinnosť prvýkrát splniť dlh. Tento deň je dňom začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 101 OZ. Ak nebola splatnosť dlhu dohodnutá, ustanovená právnym predpisom alebo určená v rozhodnutí možno o splnenie dlhu požiadať dlžníka kedykoľvek, ale v tomto konkrétnom prípade sa o takýto prípad nejedná. Sama žalobkyňa uviedla, že sa strany dohodli, že žalovaní začnú splácať pôžičku po ukončení stredných škôl detí. To znamená, ako aj žalobkyňa uviedla, že sama vedela, kedy ukončili školu a čakala, kedy začnú žalovaní splácať, čiže svojou nečinnosťou si žalobkyňa spôsobila to, že nárok je premlčaný.

Zároveň žalobkyňa predložila súdu Čestné prehlásenie O. D. W. zo dňa 24.08.2020, ktorá vo svojom prehlásení uviedla skutočnosť, resp. konštatovala stav, ktorý uviedla vo svojej žalobe aj na pojednávaní žalobkyňa, kde aj sama zároveň uviedla, že od žalobkyne sama si požičala finančné prostriedky. Jej čestné prehlásenie nemôže zahľadiť premlčanie uvedeného nároku.

Súd prvej inštancie poukázal na čl. 9 spisu Platby VÚB, a.s., ktoré predložila žalobkyňa, kde sama uviedla ako dôvod, ako informáciu k zaslaní finančných prostriedkov na účet, a to dňa 23.12.2011 darček 100,- eur, 05.04.2012 darček 100,- eur, 11.08.2012 150,- eur darček, 02.08.2012 všetko naj, dňa 18.02.2013 všetko naj. Tieto údaje však nesúvisia s rozhodnutím vo veci samej nakoľko súd žalobu zamietol z dôvodu premlčania v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka námietky, ktorú vzniesla právna zástupkyňa žalovaných, že žalovaný 2/ nie je pasívne legitimovaný súd má za to, ako uviedla aj samotná žalobkyňa, že žalovaný 2/ bol pri jednotlivých rokovaníach, a keďže žil so žalovanou 1/ v spoločnej domácnosti, muselo mu byť známe, že tieto finančné prostriedky používajú, resp. spotrebúvajú spoločne. Z tohto dôvodu súd v časti námietky nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného 2/ nevyhovel právnej zástupkyne žalovaných.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie pôvodná žalobkyňa, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne aby napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu a priznal žalobkyne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odvolaní poukázala na to, že nie je sporné, že žalobkyňa so žalovanými sa dohodli, že žalovaní začnú splácať pôžičku po:

a) ukončení štúdia staršieho zo synov žalovaných, a zároveň

b) ukončení štúdia mladšieho zo synov žalovaných,

a teda splatnosť pôžičky nebola určená ani pevným dátumom, ani lehotou a ani žiadnou podmienkou. Určenie splatnosti pôžičky bolo oddialené na čas ukončenia štúdií synov žalovaných, a to z dôvodov na strane žalovaných, pretože táto dohoda ich mala „chrániť“ pred predčasným žiadaním vrátenia pôžičky zo strany žalobkyne (keďže žalovaní očakávali zlepšenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie práve začatím výkonu zárobkovej činnosti aj zo strany synov žalovaných po ukončení ich štúdií).

Nie je sporné, že synovia žalovaných ukončili štúdium v júni XXXX (starší syn) a v júni XXXX (mladší syn). Z uvedených nesporných skutočností súd prvej inštancie vyvodil, že „Starší syn strednú školu ukončil v júni XXXX to znamená, že lehota začala plynúť 1.7.2013 a uplynula dňom 1.7.2016 a mladší syn ukončil strednú školu v júni XXXX, lehota začala plynúť 1.7.2015 a uplynula dňom 1.7.2018. Žalobu žalobkyňa

podala dňa 22.7.2019. Teda nárok žalobkyne je premlčaný, a to v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka.“

Právny záver súdu prvej inštancie, citovaný v bode 3 vyššie, má arbitrárny charakter z dôvodu, že súd prvej inštancie bez akéhokoľvek dôkazu ustálil právnu skutočnosť - začatie plynutia premlčacej doby, a to dokonca určením začatia plynutia premlčacej doby dvoma dátumami, čo je v prípade jedného a toho istého právneho nároku - pri pôžičke neprípustné. Súd prvej inštancie zároveň úplne ignoroval skutočnosť, že podmienka ukončenia štúdia bola dohodnutá ako kumulatívna podmienka, t.j. bolo potrebné splnenie ukončenie štúdia oboch synov, nielen jedného. V tejto súvislosti žalobkyňa poukazuje na obsah výzvy zo dňa 15.08.2016 a na jej výpoveď na pojednávaní.

Je potrebné zdôrazniť, že v prípade pôžičky ide o peňažné plnenie, v prípade ktorého musí byť začiatok plynutia premlčacej doby ustálený určením jedného/konkrétneho dátumu, a nie dvoma rôznymi dátumami. Rôzny začiatok plynutia premlčacej doby je totiž možný len v prípadoch ustanovených zákonom, napr. v prípade práva na vydanie bezdôvodného obohatenia môže existovať dualita určenia začiatku plynutia premlčacej doby, keďže tu zákon priamo určuje subjektívnu a objektívnu premlčaciu dobu, ktoré nemusia začať plynúť v jednom okamihu. To však nie je prípad peňažného nároku uplatneného žalobkyňou v tomto konaní, a teda súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, ak určil, že plynutie premlčacej doby pri jednom a tom istom nároku začalo tak 01.07.2015 (a uplynulo 01.07.2018), ako aj zároveň, začalo plynúť 01.07.2013 (a uplynulo 01.07.2018). Uvedený záver súdu prvej inštancie je absurdný, keďže pri pôžičke ako nároku na peňažné plnenie nemôžu popri sebe súbežne plynúť dve premlčacie doby.

Vyššie uvedený záver o nesprávnom posúdení plynutia premlčacej doby pri nároku, uplatnenom žalobkyňou, je však nesprávny najmä z dôvodu, že uvedená dohoda o začatí splácania pôžičky (po ukončení štúdií oboch synov žalovaných) nebola dohodou o určení splatnosti pôžičky, ale bola dohodou o čase, kedy sa termín splatnosti určí. K dohode o určení splatnosti pôžičky však už medzi stranami nedošlo nakoľko žalovaní prestali so žalobkyňou komunikovať, čo sami potvrdili v odpore proti platobnému rozkazu.

Podľa názoru odvolateľky v prípade pôžičky teda doba splatnosti dohodnutá nebola. V takomto prípade je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 Občianskeho zákonníka). Keďže žalobkyňa mohla požiadať o splnenie pôžičky najskôr 01.07.2015 (po kumulatívnom splnení podmienky ukončenia štúdií oboch synov), týmto dátumom začala žalobkyňa plynúť premlčacia doba na podanie výzvy, a nie premlčacia doba na zaplatenie pôžičky tak, ako to uviedol súd prvej inštancie.

Premlčacia doba na podanie výzvy podľa § 563 Občianskeho zákonníka teda začala plynúť dňa 01.07.2015 a uplynula 01.07.2018. Žalobkyňa vyzvala žalovaných na plnenie listom - pokusom o zmier zo dňa 15.08.2016 (ďalej len „výzva“), a teda žalobkyňa podala výzvu na plnenie včas. Vo výzve zároveň žalobkyňa určila žalovaným lehotu na plnenie, a to do 31.12.2016. Nezaplatením pôžičky v uvedenej lehote sa teda žalovaní dňom 01.01.2017 dostali do omeškania.

1) Právo žalobkyne na podanie výzvy na plnenie

- uvedené právo na podanie výzvy na plnenie mohlo byť prvý raz vykonané 01.07.2015, t.j. prvý deň nasledujúci po dni, kedy ukončil štúdium aj druhý z dvoch synov žalovaných,

- Pri práve na podanie výzvy teda žalobkyňa začala plynúť premlčacia doba 01.07.2015, ktorá uplynula 01.07.2018, pričom žalobkyňa si svoje právo podať výzvu uplatnila

výzvou zo dňa 15.08.2016 (s doručovaním výzvy dňa 19.08.2016), t.j. žalobkyňa svoje právo vyzvať žalovaných uplatnila včas v trojročnej premlčacej dobe;

2) Právo na zaplatenie pohľadávky

- vo výzve žalobkyňa určila splatnosť pôžičky na deň 31.12.2016, a teda dňom 01.01.2017 sa žalovaní nesplnením svojho záväzku dostali do omeškania a právo na plnenie sa stalo súdne vymáhateľným nárokom („actionata“),

- Pri práve na zaplatenie pôžičky teda začala plynúť premlčacia doba 01.01.2011, ktorá uplynula dňa 01.01.2020, pričom žalobkyňa podala žalobu dňa 22.07.2019, t.j. žalobkyňa si právo na plnenie uplatnila včas počas plynutia trojročnej premlčacej doby, a teda uplatnený nárok nemôže byť premlčaný.

3. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ustanovení § 379 a nasl. CSP a zistil, že rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu je vecne správny.

4. Po podaní odvolania pôvodná žalobkyňa O. E.. L. G. dňa XX.XX.XXXX zomrela.

5. Dedičské konanie po neb. žalobkyni je vedené na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 12D/379/2021. Poverená súdna notárka dňa 06.05.2021 na výzvu súdu uviedla, že dedičské konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené, pričom ako jediná dedička v III. dedičskej skupine do úvahy prichádza sestra poručiiteľky - P. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX T. - S..

Podľa uznesenia Okresného súdu Trenčín sp.zn. 12D/379/2021-105 zo dňa 06.05.2021 nadobudla dedičstvo jediná dedička P. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX T. - S..

6. Podľa § 63 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

7. Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

8. Podľa § 64 CSP ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

9. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení a uvedených skutočností odvolací súd rozhodol v rámci odvolacieho konania podľa § 64 CSP, tak ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS 78/05).

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj obsahu celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Vec správne právne posúdil a odvolací súd, stotožňujúc sa s celým odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie uvádza:

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov, alebo vyjadrení strán nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov.

14. Skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie vyznelo podľa názoru žalobkyne v jej neprospech nemá automaticky za následok, že je nesprávne.

15. Súkromné právo spája s vplyvom plynutia času na výkon subjektívneho práva tri základné právne následky: a) premlčanie práva, b) preklúziu (zánik) práva a c) zánik práva uplynutím doby. Ad a) Slovenské právo chápe premlčanie ako inštitútu hmotného práva, na základe ktorého sa premlčuje samotné subjektívne právo, čoho dôsledkom je oslabenie nároku ako vyšším štádiom realizácie subjektívneho práva. K premlčaniu práva dochádza vplyvom dvoch právnych skutočností, a to: uplynutím premlčacej doby bez toho, aby oprávnený subjekt (veriteľ) vykonal právo a povinný subjekt (dlžník) namietne premlčanie práva. Premlčanie upravujú ustanovenia § 100 až 114 OZ a § 387 až 408 OBZ, príp. osobitné súkromnoprávne predpisy.

Premlčacia doba začína plynúť od konkrétnej právnej skutočnosti. Dĺžku premlčacej doby kogentne ustanovuje zákon. Premlčaciu dobu nemožno na základe dohody predĺžiť (výnimka v § 401 OBZ).

Začiatok plynutia premlčacej doby je daný buď všeobecne (§ 101 OZ), alebo v súvislosti s priebehom premlčacej doby v zákonom ustanovených prípadoch (§ 102 a nasl. OZ). Začiatok plynutia premlčacej doby môže byť daný: objektívnou právnou skutočnosťou [napr. časový moment, keď sa mal záväzok splniť (§ 101 OZ, § 392 ods. 1 OBZ), moment splatnosti splátok dlhu (§ 103 OZ), moment právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 105 OZ, 110 ods. 1 OZ)], subjektívnou právnou skutočnosťou [napr. moment, keď sa obdarovaný dopustil skutku uvedeného v § 630 OZ, keď mohol byť urobený právny úkon, ktorého sa premlčanie týka (§ 391 ods. 2 OBZ), keď došlo k odstúpeniu od zmluvy (§ 394 ods. 1 OBZ), keď bola porušená povinnosť, ktorej sa premlčanie týka (§ 393 OBZ), keď bola uzavretá dohoda o uznaní dlhu (§ 110 ods. 1 OZ a § 391 ods. 1 OBZ), keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode (§ 398 OBZ), keď oprávnený prestal vykonávať právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 109 OZ)], kombinovanou právnou skutočnosťou (začiatok plynutia premlčacej doby v prípade zodpovednosti za škodu a za bezdôvodné obohatenie podľa § 106 a § 107 OZ). Na určenie začiatku a konca premlčacej doby sa podporne použijú hmotnoprávne ustanovenia o počítaní času (§ 122 OZ).

Objektívny začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby (dies ad quo) podľa § 101 OZ: Premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. § 391 ods. 1 OBZ: „Pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné“. Podľa § 101 OZ ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či i oprávnená osoba (veriteľ) by mohla právo subjektívne vykonať alebo nie (napr. plynutiu premlčacej doby nebráni, keď veriteľ v dobe, keď právo mohol vykonať prvý raz, o svojom práve nevedel alebo ak mu v uplatnení práva bránila nejaká prekážka objektívneho alebo subjektívneho charakteru). Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (uznesenie NS SR zo 17.02.2011, sp.zn. 5Cdo/265/2009). Premlčacia doba začína vo všeobecnosti plynúť od právnej udalosti, ktorá je rozhodujúca pre uplatnenie subjektívneho práva (nároku). Kto znáša dôkazné bremeno, ak je sporné, kedy nastala právna skutočnosť rozhodujúca pre začiatok plynutia premlčacej doby? Dôkazné bremeno o tejto skutočnosti stíha tú stranu sporu (ak právny predpis nestanoví inak), ktorej je existencia skutočnosti, o ktorej tvrdí, že nastala, na prospech. V prípade námietky premlčania znáša takýto účastník konania dôkazné bremeno o skutočnostiach, s ktorými zákon spája počiatok a plynutie premlčacej doby (pozri rozsudok NS ČR z 15.11.2005, sp.zn. 32Odo/204/2005).

16. V prejednávanej veci je nepochybným tvrdenie samotnej žalobkyne v čase podania žaloby cit. „Na základe uvedeného sa strany vzťahu dohodli tak, že žalovaní mali začať splácať pôžičku po absolvovaní strednej školy obidvoch detí, ktorých sú žalovaní rodičmi. Mladší syn skončil svoje štúdium v roku XXXX.“

17. Ak čas plnenia nebol v zmluve dohodnutý, použije sa všeobecná úprava splnenia dlhu § 563 OZ a dlžník je povinný splniť dlh prvý deň po tom, čo ho o plnenie požiadal veriteľ. V tejto súvislosti nie je ustálené, či premlčanie začína plynúť od prvého okamihu, keď veriteľ mohol dlžníka požiadať o plnenie (nasledujúci deň po uzatvorení zmluvy o pôžičke), alebo až odvtedy, čo veriteľ vyzval dlžníka na plnenie. Problematika je analyzovaná v komentári k ustanoveniu § 563 OZ.

Najvyšší súd SR, sp.zn. 4Cdo/146/2008, Najvyšší súd SR, sp.zn. 1Cdo/25/03: Ak nebola splatnosť dlhu určená dohodou, ani iným spôsobom, možno podľa § 563 OZ o splnenie dlhu požiadať dlžníka kedykoľvek a dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Uvedené ustanovenie obsahuje dispozitívne pravidlo dávajúce veriteľovi právo určiť čas plnenia, teda vyvolať splatnosť, ktorá nastáva nasledujúci deň po dni, keď bol dlžník vyzvaný na plnenie. Podľa názoru dovolacieho súdu aj v prípadoch, ktorých čas plnenia nebol dohodnutý ani ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, začína premlčacia doba plynúť dňom splatnosti dlhu, ak obsahom záväzku je povinnosť niečo dať alebo konať. I keď začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby je vymedzený objektívne (od slova „mohlo a nie mohol“), nemôže predchádzať vzniku nároku, ktorý vzniká až splatnosťou. V právnej teórii je nárok chápaný ako právna možnosť uplatniť svoje subjektívne právo, t.j. domáhať sa právnej ochrany jeho realizácie.

Najvyšší súd SR, sp.zn. 4Cdo/146/2008: Účelom inštitútu premlčania upraveného v ustanoveniach § 100 až 114 OZ je okrem stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnemu) uplatneniu jeho práv (podľa zásady vigilantibus iura) aj snaha predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času v dôsledku ktorého nárok (súdnu vymáhateľnosť práva, žalobné právo) možno odvrátiť námietkou premlčania. Ide o uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva,

ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti. Premlčanie je objektívnou skutočnosťou nezávislou na vedomosti veriteľa či dlžníka. Vyžaduje márne uplynutie premlčacej doby stanovenej zákonom spojené s nevykonávaním subjektívneho práva veriteľom. Podľa súčasnej právnej teórie i praxe samotným uplynutím premlčacej doby v spojení s nevykonávaním práva oprávneným subjektom sa na právnom vzťahu dlžníka a veriteľa v zásade nič nemení. Právo veriteľa (aj keď premlčané) naďalej existuje a povinnosť dlžníka splniť dlh naďalej trvá. Subjektívne právo veriteľa zostáva i po márnom uplynutí premlčacej doby vybavené nárokom ako kvalitatívnou zložkou subjektívneho práva zaručujúcou jeho vynútiteľnosť na súde alebo inom príslušnom orgáne, prípadne vynútiteľnosť svojpomocou oprávneného. Márne uplynutie premlčacej doby má za následok vznik oprávnenia pre dlžníka vzniesť pred súdom námietku premlčania a spôsobiť tak zánik nároku. Pokiaľ dlžník námietku premlčania skutočne účinne vznesie, dochádza v okamihu jej vznesenia k zániku nároku. V medziobdobí od okamihu, v ktorom sa právo premlčalo, do okamihu účinne vznesenej námietky premlčania ide o tzv. podmienený nárok, to znamená nárok, ktorý môže na základe námietky premlčania zaniknúť (Eliáš K. a kol. Občiansky zákoník. Veľký akademický komentár. 1. svazek. Linde: Praha, 2008, s. 415) ... Actio nata (inak aj žalovateľnosť, alebo možnosť úspešne uplatniť právo žalobou) nastáva vo väčšine prípadov splatnosťou dlhu, t.j. dňom, kedy mal dlžník po prvý raz dlh splniť, resp. začať s jeho plnením. V prípadoch, kde záväzok smeruje k nekonaniu, t.j. ak ide o povinnosť niečo nekonať alebo strpieť, je actio nata vtedy, keď povinný po prvý raz porušil svoju povinnosť. Tu začína plynúť premlčacia doba porušením niektorej z týchto povinností. V súvislosti s riešením otázky začiatku plynutia všeobecnej premlčacej doby, ak čas plnenia nebol dohodnutý ani inak určený nemožno nebrať do úvahy právnu úpravu premlčania obsiahnutú v Obchodnom zákonníku (ďalej len „Obch. zák.“). Aj keď tento zákon je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku špeciálnym predpisom a niektoré otázky týkajúce sa premlčania upravuje odlišne (napr. dĺžku všeobecnej premlčacej doby), začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby ustanovuje v podstate zhodne s Občianskym zákonníkom.

18. Za stavu ak sama žalobkyňa potvrdila dohodu o splatnosti najneskôr skončením školy mladšieho syna žalovaných a pokiaľ žaloba žalobkyne bola podaná dňa 30.10.2019 a je nesporné, že mladší syn žalovaných ukončil štúdium v júli v roku XXXX a starší v júli v roku XXXX, potom v dôsledku námietky premlčania je nárok žalobkyne premlčaný a takéto oslabené právo nemožno priznať (§ 100 Občianskeho zákonníka).

19. Je zrejmé, že prvým momentom (incepto momentum) kedy pôvodná žalobkyňa mohla právo uplatniť, bol čas skončenia strednej školy detí žalovaných XXXX-XXXX, žaloba bola podaná po 4 rokoch.

20. Inak povedané otáľanie s uplatnením práva na súde v dôsledku vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaných malo za následok oslabenie práva žalobkyne, preto toto právo priznať súd nemohol.

21. Pokiaľ súd prvej inštancie postupoval v týchto intenciách, nemožno mu nič vyčítať a jeho rozhodnutie je vecne správne.

22. S poukazom na uvedené dôvody, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny vo výroku I. potvrdil.

23. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

24. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

25. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP). V jeho zmysle súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Vtedy súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby

tieto trovy nahradila protistrane. Nakoľko použitie § 257 CSP negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter.

26. Ustanovenie § 257 CSP nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán, a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

Za dôvod hodný osobitného zreteľa je vzhľadom na osobitné okolnosti veci potrebné považovať to, že žalobkyňa žalovaným finančne v čase ich núdze pomohla sumou 13.539,90 eura a odvolací súd je presvedčený, že uloženie povinnosti žalobkyni zaplatiť trovy za takýchto okolností by bolo nielen neprimerane tvrdým, ale aj exemplárne nespravodlivým, čo napĺňa opodstatnenosť aplikácie § 257 CSP. Odvolací súd z týchto dôvodov nepokladá za spravodlivé, aby žalovaným bola priznaná náhrada trov konania voči žalobkyni, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. postupom podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

27. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP s poukazom na ust. § 255 a § 257 CSP tak, že stranám sporu ich náhradu odvolací súd nepriznal. Žalobkyňa nebola úspešná a dôvody hodné osobitného zreteľa pretrvávajú, preto ich náhrada nebola stranám sporu priznaná.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).